

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад
«Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Затверджено

Вченою радою Сумського ОІППО

В.о. ректора _____ І.А. Медведєв

(Протокол № __ від “__” ____ 2013 року)

ПОЛОЖЕННЯ
про дистанційну форму організації
навчального процесу при підвищенні кваліфікації
керівних і педагогічних кадрів

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення визначає основні засади організації та запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів регіону КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (надалі Положення).

1.2. Нормативно-правовою базою підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів за дистанційною формою навчання у КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» виступають Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інтелектуальну власність», «Про інноваційну діяльність», «Про професійний розвиток працівників», а також чинне Положення з метою навчально-методичного, науково-методичного, інформаційного забезпечення організації навчально-виховного процесу за дистанційною формою навчання.

1.3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. Метою дистанційного навчання в Сумському ОППО є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників.

1.5. Завданнями дистанційної форми навчання в Сумському ОППО є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.6. Підвищення кваліфікації за дистанційною формою - це організаційно-педагогічний процес, особливостями якого виступає опосередкована взаємодія тих, хто надає освітні послуги з користувачами цих послуг у створеному навчальним закладом інформаційному середовищі, з метою досягнення та підтвердження тими, хто навчається, відповідного рівня освіченості і професійної компетентності.

1.7. Підвищення кваліфікації за дистанційною формою запроваджується з метою:

- створення нових можливостей для оновлення змісту та методів навчання;
- забезпечення відкритого і рівного доступу до програм проблемно-тематичних курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;
- індивідуалізації процесу підвищення кваліфікації відповідно до потреб і можливостей кожного слухача.

1.8. Освітні послуги з підвищення кваліфікації за дистанційною формою надаються працівникам навчальних закладів та установ освіти Сумської області, а також усім працівникам освітньої галузі інших областей і регіонів України на підставі відповідних угод.

1.9. Підвищення кваліфікації за дистанційною формою в системі післядипломної педагогічної освіти відповідає існуючим формам і методам навчання, доповнюючи їх інноваційним змістом, дає змогу значною мірою реалізувати неперервність освіти педагогічних кадрів.

1.10. Підвищення кваліфікації за дистанційною формою педагогічних працівників загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів державної і недержавної форм власності, педагогічних працівників районних (міський) відділів (управлінь) освіти, а також науково-педагогічного персоналу інституту здійснюється за:

- замовленням РВО (МУО);
- угодами з юридичними та фізичними особами.

1.11. Слухачі, які здійснюють підвищення кваліфікації за дистанційною формою, повинні мати доступ до мережі Інтернет та вміти використовувати базові навики володіння сучасними інформаційними і телекомунікаційними технологіями (Інтернет, електронна пошта, програмно-інструментальна платформа дистанційної освіти).

II. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у наступних значеннях:

2.1. Асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо.

2.2. Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, - систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

2.3. Веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням.

2.4. Дистанційна форма навчання - форма організації навчального процесу у закладах освіти, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень.

2.5. Інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.

2.6. Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості.

2.7. Синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

2.8. Система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів.

2.9. Система управління дистанційним навчанням - програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу.

2.10. Суб'єкти дистанційного навчання - особи, які навчаються (слухачі курсів підвищення кваліфікації) та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо).

ІІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

▪ змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

3.2. Педагогічні, науково-педагогічні працівники, які працюють за дистанційною формою навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання (не рідше одного разу на 5 років та обсягом не менше 108 академічних годин). Кваліфікація працівників, які підвищували свою кваліфікацію, має бути підтверджена документом про підвищення кваліфікації за тематикою дистанційного навчання.

3.3. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

▪ апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, сервери), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

▪ інформаційно-комунікаційне забезпечення, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів;

▪ веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання: методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, документи планування навчального процесу, мультимедійні лекційні матеріали, практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання, віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання, пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм.

3.4. Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається інститутом, залежно від профілю навчальної дисципліни.

3.5. Навчально-методичне забезпечення навчання за дистанційною формою включає такі документи:

- навчально-тематичний план підвищення кваліфікації слухачів;
- освітньо-професійні програми підвищення кваліфікації слухачів;
- програми з усіх навчальних модулів;
- методичні рекомендації слухачам щодо організації самостійної роботи, написання курсових робіт, роботи в телекомунікаційних мережах (e-mail, Internet);
- розклади занять (заходи) на період проведення сесії.

IV. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ

4.1. Організацію процесу підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів за дистанційною формою навчання здійснюють навчальна частина інституту та навчально-методичний відділ дистанційної освіти.

4.2. Навчальна частина інституту забезпечує:

- організацію замовлення на підвищення кваліфікації педагогічних працівників області за дистанційною формою навчання;
- комплектування навчальних груп;
- складання графіку проведення курсів;
- розподіл навчального навантаження між кафедрами.

4.3. Навчально-методичний відділ дистанційної освіти забезпечує:

- організацію впровадження дистанційного навчання в систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників області;
- розробку навчальних планів та програм курсів за дистанційною формою навчання;
- оформлення на навчання педагогічних працівників, які бажають підвищувати кваліфікацію за дистанційною формою, комплектування навчальних груп;
- надання організаційної та навчально-методичної допомоги кафедрам СОІППО з розробки робочих навчальних планів, програм тощо та забезпечення ними слухачів;
- консультування слухачів, організаційно-методичний супровід їх навчання;
- планування, організацію та забезпечення заочних сесій;
- вивчення й аналіз стану навчання за дистанційною формою у навчальних закладах області, розробку пропозицій та рекомендацій щодо його удосконалення.

4.4. Обсяг, структура, якість знань, рівень умінь і навичок слухача за дистанційною формою навчання має відповідати вимогам Державного стандарту освіти, встановленого для освітньо-кваліфікаційного рівня.

4.5. Організація навчального процесу за дистанційною формою підвищення кваліфікації здійснюється у терміни, передбачені графіком підвищення кваліфікації керівних та педагогічних працівників Сумської області.

4.6. Навчальний рік у системі навчання за дистанційною формою встановлюється з 1 вересня до 31 червня.

4.7. Формами звітності та контролю за якістю вивчення слухачами змісту кожного модуля є тестування та захист курсової роботи. До захисту допускаються слухачі, які своєчасно надіслали роботу до НМВ ДО, отримали на неї позитивну рецензію, а також пройшли тестування. Захист курсових робіт проводиться під час заочних сесій.

4.8. Організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників за технологіями дистанційного навчання складається з чотирьох етапів:

- планування підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання;
- прийом і оформлення слухачів на навчання;
- управління самостійною роботою слухачів;
- проведення організаційно-залікових сесій.

4.9. Повний цикл підвищення кваліфікації за дистанційною формою здійснюється впродовж 4 місяців і передбачає самостійне вивчення слухачами змісту чотирьох навчальних модулів (діагностико-аналітичного, соціо-гуманітарного, професійного, фахового) та звітність за кожним з них. Обсяг змісту кожного модуля регламентує навчальний план.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що здійснюється за очно-дистанційною формою навчання, має три етапи:

- I етап (очний) – організаційно-настановна сесія (1 день);
- II етап (дистанційний) – керована робота слухача (4 місяці);
- III етап (очний) – залікова сесія (1 день).

4.10. Планування підвищення кваліфікації педагогічних працівників за дистанційною формою на базі СОІППО здійснюється НМВ ДО та навчальною частиною інституту на основі типових навчальних планів Міністерства освіти і науки України, заявок на навчання за дистанційною формою (категорії, чисельність груп тощо) і оформлюється у вигляді плану-графіка дистанційного підвищення кваліфікації на календарний рік у загальному плані закладу.

4.11. Зарахування слухачів на навчання відбувається за наказом ректора.

4.12. Індивідуальний план підвищення кваліфікації слухача за дистанційною формою є його основним нормативно-організаційним документом на курсах і видається під час настановної сесії. Індивідуальний план слухача містить адресу сайту дистанційного навчання, логін, пароль, контактні телефони навчально-методичного відділу дистанційного навчання, теми індивідуального завдання та випускної творчої роботи.

4.13. Навчальний процес здійснюється у таких формах: самостійне опанування лекційного матеріалу, виконання практичних завдань, заняття у синхронному режимі (чати), індивідуальне консультування з викладачами, проходження діагностування, виконання індивідуального завдання за фахом та випускної творчої роботи.

4.14. Контроль якості знань, умінь і навичок слухачів за дистанційною формою навчання забезпечуються шляхом проведення системи контрольних заходів (вхідного, вихідного та контрольного тестувань з кожного модулю).

4.15. Навчально-методичний відділ дистанційної освіти забезпечує збереження результатів контролю в електронному вигляді та на паперових носіях.

4.16. Керівництво самостійною роботою слухачів здійснюється тьютором. Тьютор призначається з числа викладачів кафедр СОІППО, які організують

підвищення кваліфікації слухачів у відповідному модулі (діагностико-аналітичному, соціально-гуманітарному, професійному, фаховому). Основні вимоги до особистості тьютора – високий професіоналізм і загальнокультурний рівень, досвід викладацької та практичної роботи, комунікабельність.

4.17. Загальне керівництво роботою тьюторів здійснює завідувач навчально-методичного відділу дистанційної освіти.

V. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

5.1. Суб'єктами дистанційного навчання є слухачі, які навчаються за програмою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за дистанційною формою, викладачі або методисти, які здійснюють дистанційне навчання, тьютори.

5.2. Обсяг, структура та якість знань, умінь і навичок слухачів мають відповідати вимогам Державного стандарту освіти, встановленого для відповідних освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів, відповідним програмним забезпеченням.

5.3. За умови успішного виконання слухачем усіх видів залікових робіт (тестів, курсової роботи тощо) видається державне свідоцтво про підвищення кваліфікації.

5.4. Під час навчання слухачі мають право безкоштовно користуватися аудиторіями, кабінетами, лабораторіями, читальною залом, бібліотекою, кабінетом дистанційного навчання, брати участь у роботі круглих столів, конференцій, навчальній і науково-методичній діяльності СОШПО на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку.

5.5. Навчальний час слухача визначається кількістю облікових академічних годин, відведених для здійснення програми підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання.

5.6. Тьютор у процесі проведення дистанційного навчання виконує такі функції:

- участь у прийомі та оформленні слухачів на підвищення кваліфікації за дистанційною формою;
- проведення консультацій і надання методичної допомоги;
- контроль за ходом виконання індивідуального плану підвищення кваліфікації слухачів;
- здійснення зворотнього зв'язку зі слухачами;
- рецензування курсових робіт.

5.7. Навчальне навантаження тьютора виражається в академічних годинах, відпрацьованих ним для проведення навчання за дистанційною формою. Кількість відпрацьованих годин визначається на основі затверджених інститутом норм часу.

5.8. Основним документом, що відбиває роботу тьютора (планування, організаційна робота, консультування і тощо) є “Журнал тьютора”, який ведеться за спеціальною формою. Навчальне навантаження тьютора розраховується відповідно до встановлених норм.

VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

6.1. Якість навчання за дистанційною формою не повинна бути нижчою від якості за очною формою навчання.

6.2. Якість навчання за дистанційною формою визначається рівнем навчально-методичного, технологічного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення.

6.3. Якість навчально-методичного забезпечення навчання за дистанційною формою встановлюється експертизою дистанційних курсів.

6.4. Якість навчального процесу забезпечується систематичним підвищення кваліфікації професорсько-викладацького та обслуговуючого персоналу СОІПО з інформаційних і комунікаційних технологій, методики і технології навчання за дистанційною формою.